

Soms komt een conservator toevallig en bijna slinks aan informatie over wat er op de markt gaat komen. Dat is handig voor een museum zonder aankoopbudget, want dan kan er al bij fondsen gepolst worden of een aanvraag kansrijk is. Er dient soms snel gehandeld te worden. Dat geldt vooral bij niet al te kostbare werken, want dan zijn er natuurlijk musea of verzamelaars genoeg die de aankoopprijs in één keer op tafel kunnen leggen.

In zichzelf gekeerde schoonheid

Hoe het Nationaal Glasmuseum een zeldzame glassculptuur verwierf

Een bevriende fotograaf stuurde, uit enthousiasme voor het te fotograferen object, de conservator van het Nationaal Glasmuseum in Leerdam een foto van dit prachtige beeld. Hij fotografeerde dit in opdracht van een kunsthandel, die hij uiteraard zeer discreet niet noemde. Het beeld zou op de kunst-, antiek en designbeurs PAN in Amsterdam worden aangeboden en daar was een afbeelding voor nodig.

De foto werd bijna achteloos verstuurd via WhatsApp en de aandacht van de conservator was meteen gevangen.

Dit beeld was bekend via de catalogi van de Glasfabriek Leerdam maar in geen enkele Nederlandse museumcollectie aanwezig. Via de fotograaf kon de belangstelling van het Nationaal Glasmuseum aan de kunsthandel worden overgebracht. De handelaar wilde graag verder praten en zo werd het museum in de gelegenheid gesteld om met de Vereniging Rembrandt en crowdfunding het benodigde bedrag bij elkaar te krijgen. Als de conservator het beeld pas op de PAN voor het eerst had gezien, had het museum waarschijnlijk achter het net gevestigd.

Noire et Blanche

Man Ray

1926. Ontwikkelgelatine-zilverdruk, 21,2 x 27,5 cm
STEDELIJK MUSEUM

AMSTERDAM

© Man Ray Trust/ADAGP,
c/o Pictoright Amsterdam/
Stedelijk Museum
Amsterdam

Vis

Lucienne Bloch

1929. Geperst glas, H 13 cm
NATIONAAL GLASMUSEUM,
LEERDAM

Meer zien en lezen?

Volgend jaar organiseert het Nationaal Glasmuseum een tentoonstelling met bijbehorende publicatie over Lucienne Bloch. Laurens Geurtz – een kleinzoon van de beroemdste glasontwerper van Nederland A.D. Copier – is de gastconservator voor de tentoonstelling en schrijver van het boek.

EEN AMERIKAANSE IN LEERDAM

De in Genève geboren en in de Verenigde Staten opgegroeide Lucienne Bloch (1909-1999) begon haar kunstopleiding op het Cleveland Institute of Art en vervolgde die aan de École nationale supérieure des Beaux-Arts te Parijs. Ze studeerde beeldhouwkunst, maar tekende en fotografeerde ook. Als 20-jarige belandde ze in 1929 in Leerdam op uitnodiging van P.M. Cochius, de directeur van de Leerdamse Glasfabriek. Ze logeerde ook bij hem in het pand waar nu het museum is gevestigd. Glasfabriek Leerdam zocht in die jaren naar een nieuwe vormgeving, en serviezen en sculpturen van geperst glas hadden de volle aandacht van directeur Cochius.

Dit vrouwenhoofd was tevens Blochs eerste ontwerp voor Glasfabriek Leerdam. In haar oeuvre is het een uitzondering, want het is hol geblazen in een metalen mal, terwijl al haar andere glasontwerpen van geperst glas zijn gemaakt. Uit een dagboekfragment waarin zij naast dit vrouwenhoofd een sculptuur van een vis noemt, blijkt duidelijk de zoektocht naar uit te voeren vormen en de best toepasbare technieken. 'November 13, 1929:

Mr Copier was at the factory. He seemed quite pleased with my work. Admired sides especially so that I could tell the other sides were also good to his mind. In [the] afternoon the man of the iron casts came to see how they could be made in glass. It came out that they all were possible. He took the head and the fish at once which was the most marvelous speed and they will be already in plaster tomorrow.'

VERKOOPSUCCESSEN

Lucienne Bloch was jong en reisde veel, alle indrukken van wat ze zag nam ze op in haar hoofd. In dit beeld is duidelijk invloed te zien van Franse kunst uit het begin van de 20ste eeuw: *Muse Endormie* van Brancusi of de foto *Noire et Blanche* van Man Ray uit 1926 waar model Kiki de Montparnasse een Afrikaans Bauolé-masker naast haar hoofd houdt. Het vrouwenhoofd is heel zeldzaam, hoewel het in een oplage – van onbekende grootte – is geproduceerd. In de catalogus van Glasfabriek Leerdam uit 1934 staat het nog wel vermeld. In de korte tijd dat de

kunstenares voor de Glasfabriek werkte, maakte ze verschillende geperst glazen ontwerpen zoals het liggende hertje, diverse eenden en de vis, die alle buitengewone verkoopsuccessen waren en tot in de jaren zeventig van de vorige eeuw in productie bleven.

In 1931 keerde Bloch terug naar de Verenigde Staten en ging zij werken voor de bekende schilder Diego Rivera als assistent bij zijn grote frescomuurschilderingen.

Daarnaast assisteerde zij ook diens vrouw, de kunstenares Frida Kahlo. Na haar huwelijk vestigde zij zich in Californië. In haar eigen werk richtte ze zich op fotografie en ook op muurschilderingen, net als haar leermeester Rivera. Sculpturen maakte zij in haar lange werkzame leven nauwelijks meer, wat de 'Leerdamse periode' des te interessanter maakt. Met deze nieuwe aanwinst heeft het Nationaal Glasmuseum niet alleen een zeer tot de verbeelding sprekend beeld aan zijn collectie toegevoegd, maar ook een voorwerp dat de ambitie en het internationale karakter van de Glasfabriek Leerdam rond 1930 perfect illustreert ♦

Hélène Besançon
Conservator

Vrouwenhoofd

Lucienne Bloch

1929. In een mal geblazen glas, H 27,5

Bijdrage: € 2.000 uit het P.H. Soeters Fonds voor 20ste-eeuwse Glaskunst

NATIONAAL GLASMUSEUM, LEERDAM

Vrouwenhoofd door Lucienne Bloch is aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt, dankzij haar P.H. Soeters Fonds voor 20ste-eeuwse Glaskunst, de Vereniging van Vrienden van Modern Glas en particulieren via een crowdfundingactie